

Ayet ve Hadislerle Hac (Özet)

[Süleymaniye Vakfi](#) > Araştırmalar > Fıkıh Araştırmaları

Tarih: 29 Eylül 2009

1- Haccın Farz Olması

“Oraya bir yol bulabilenin Beyt’i haccetmesi Allah’a karşı insanların görevidir.” (Âl-i İmrân 97)

Afra’ b. Hâbis Nebi sallallahu aleyhi ve selleme sordu: “Ya Resulellah hac her sene midir, yoksa bir tek kere midir?” Buyurdu ki, “ Bir tek keredir. Kimin gücü yeterse nafilesini yapar.[1]

2- İhram

a- Ayet

“Hac bilinen aylardadır. O aylarda hacca giren kimse bilmelidir ki, hacda kadına yaklaşmak, sövüşmek, dövüşmek yoktur. Ne iyilik yaparsanız Allah onu bilir. Kendinize azık edinin, şüphe yok ki azığın en iyisi Allah korkusudur. Ey akıl sahipleri! Benden korkun.” (Bakara 2/197)

b- Elbise

Bir adam, “Ey Allah’ın Elçisi ihramlı ne giyer?” diye sordu, o şu cevabı verdi: “İhramlı ne ömlek, ne sarık, ne şalvar ne bornos[2], ne mest giyer. Kim ayakkabı bulamazsa, mestin topuktan aşağısını kessin. Vers[3] veya zaferân bulaşmış bir giysi giymeyin. ” [4]

c- Koku

“Aişe şöyle dedi: “Sanki ben şimdi, Allah’ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellemin ihramlı iken, (daha önce süründüğü) kokunun saç ayrımlarındaki parlamasına bakıyor gibiyim.” [5]

3- Telbiye

Allah’ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: “Bana Cebrail geldi ve dedi ki, “Ya Muhammed ashabına emret telbiyede seslerini yükseltsinler. Çünkü o haccın simgesidir.”

İbn Abbas anlatıyor: “Allah’ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem umrede Hacer-i esvedi selamlayınca telbiyeyi keserdi.” [6]

Sâib İbnu Hallâd[7] el-Ensârî (radıyallahu anh) anlatıyor: “Allah’ın Elçisi (aleyhisselâtu vesselâm) şunu söylediler: “Cebrail (aleyhisselam) bana gelip, ashabıma ve beraberimde olanlara telbiye getirirken seslerini yükseltmelerini emretmemi istedi.” [8] İbn Abbas’tan Nebi sallallahu aleyhi ve sellemin (Arafat dönüşünde) Akabe cemresine taş atıncaya kadar telbiye ettiği rivayet edilmiştir.[9]

4- Tavaf ve Sa’y

a- Ayetler

“Safâ ile Merve Allah’ın koyduğu işaretlerdendir. Her kim hac veya umre niyetiyle Kâbe’yi ziyaret ederse, bu ikisi arasında say etmesinde bir günah yoktur. Kim içinden gelerek bir iyilik yaparsa, Allah onun karşılığını verir, o her şeyi bilir.” (Bakara 2/158)

b- Hadisler

- İbnu Abbas (radiyallahu anhümâ) anlatıyor:

“Allah’ın Elçisi (aleyhisselâtu vesselâm), saçlarını tarayıp yağladıktan, rida ve izarını giydikten sonra Medine’den ashabıyla birlikte ayrıldı. Rida ve izâr çeşitlerinden, vücudun cildine boyası geçen za’feranla boyanmış olanlar dışında hiçbir şeyi yasaklamadı. Böylece Zülhuleyfe’ye geldi. Orada devesine bindi. Devesi onu Beydâ sırtına çıkarınca O da, ashabı da telbiye getirdiler. Allah’ın Elçisi (aleyhisselâtu vesselâm) kurbanlığın takısını takıp nişanladı. Bu iş, Zilkade ayının bitimine beş gün kala olmuştu. Mekke’ye Zilicce’nin dördünde indi. Beytullah’ı tavaf etti. Safa ve Merve arasında sa’yde bulundu. Kurbanlığı olduğu için ihramdan çıkmadı. Çünkü ona (kurbanlık alameti olan takıyı) takmıştı. Sonra Mekke’nin Hacûn yanındaki en yüksek yerine indi. Artık hacc için telbiye getiriyordu. Tavaftan sonra Arafat’tan dönünceye kadar Kabe’ye yaklaşmadı.

Ashabına, Kâbe’yi tavafı ve Safa ile Merve arasında sa’y etmelerini, sonra saçlarını kısaltarak ihramdan çıkmalarını emretti. Bütün bu emirler, beraberinde kurbanlık devesi olmayanlar içindi. Bunlardan beraberinde eşi bulunanlara, eşleri de helaldi. Koku ve elbise de helaldi.” [10]

Ebu Hureyre; Allah’ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle dediğini bildirmiştir. “Kim Kabeyi yedi kere döner, konuşmaz, sadece “Sübhenellahi v’el-hamdü lillahi ve lâ ilâhe illallahu v’allahu ekber ve lâ havle velâ kuvvete illâ billah, derse kötülüklerinden onu silinir. Kendine on güzellik yazılır. On derece yükseltilir. Kim de tavaf eder de tavaf halinde iken konuşursa rahmetin içine ayaklarıyla girmiş olur, tıpkı suya ayaklarıyla dalan gibi.” [11]

5- Dualar

Allah’ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur: “Hacılar ve umreciler Allah’a gönderilmiş heyettir. Ondan isterlerse verir, bağışlanmak isterlerse bağışlar.” [12]

Ömer Nebi sallallahu aleyhi ve sellemden umre için izin istemişti, ona izin verdi ve şöyle dedi: “Kardeşim, duandan herhangi bir şeye bizi ortak et. Bizi unutma.” [13]

Safvan b. Abdullah Ebudderdâ’nın damadı idi. Eşinin yanına geldiğinde kayınvalidesini orada gördü. Kayınvalidesi dedi ki, “Bu yıl hacca gidecek misin?”

Evet, dedi.

Dedi ki, “Öyleyse bizim için hayırlı bir şey iste. Çünkü Nebi sallallahu aleyhi ve sellem şöyle derdi: “Kişinin kardeşi için, onun gıyabında yaptığı dua kabul edilir. Başının yanında bir melek ona amin der. Onun için hayırlı bir şey istedikçe der ki, “Amin, aynısı sana da olsun.” [14]

6- İstilam

İbn Ömer’in şöyle dediği bildirilmiştir: “Ben, şu iki Yemânî, rükne ve Haceru’l-Esved’e Allah’ın Elçisi’in istilam ettiğini görelî beri rahat halde de olsam, sıkışık halde de olsam istilâmda bulunmayı hiç terketmem.” [15]

Ebu Dâvud’daki rivayet şöyledir: “Allah’ın Elçisi Mekke’ye geldiği vakit hasta idi. Bu sebeple bineği üzerinde tavaf etti. Tavaf sırasında Rükne’nün karşısına her gelişte onu bastonu ile selamladı. Tavafını bitirince, devesini ihdi ve iki rek’at namaz kıldı.[16]

Ömer Hacer'ül-esved'i öperken şöyle demişti: "İyi biliyorum ki sen sadece bir taşsın, ne zarar verirsin, ne faydan olur. Eğer Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem seni öptüğünü görmeseydim öpmezdim." [17]

7- Minada Geceleme

Aişe dedi ki, "Ya Resulellah, dedik. Sana minada gölgeleneceğin bir beyt yapalım mı? Dedi ki, "Hayır, Mina, oradan geçenin devesinin çökme yeridir." [18]

8- Hayız

Aişe dedi ki, "Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem ile çıktık, sırf hac yapma kararındaydık. Serif'te veya Serif'e yakın bir yerde hayız görmeye başladım. Allah'ın Elçisi sallallahu aleyhi ve sellem yanıma girdi, ben ağlıyordum. "Neyin var, adet mi oldun?" dedi. Evet, dedim. Dedi ki, "Bu, Allah'ın Adem kızlarına yazdığı bir şeydir. Haccın bütün ibadetlerini yap; sadece Kabeyi tavaf etme." [19]

[1] İbn Mâce, Menâsik 2/2886.

[2] Başlı da olan her çeşit giyecek.

[3] Vers: Sarı renkli bir boya maddesidir. Koku maddeleri olup olmadığı münakaşa edilmiştir.

[4] Buharî, Hacc 21.

[5] Buhari Hac 18.

[6] Tirmizî, Hacc 79/919.

[7] Bu sahabi, bazan Hallâd İbnu Sâib diye de zikredilir. Hallâd, Sâib'in oğlu ve Tâbiî olmalıdır.

[8] Muvatta, Hacc 34, (1, 334); Ebu Dâvud, Menâsik 27, (1814); Tirmizî, Hacc 15, (829); Nesâî, Hacc 55, (5, 162); İbnu Mâce, Menâsik 16, (2922-2923).

[9] İbn Mâce, Menasik 69/3039.

[10] Buhari, Hacc 23].

[11] İbn Mace, Menasik 32/2957.

[12] İbn Mace, Menasik 5/2892.

[13] İbn Mace, Menasik 5/2894.

[14] İbn Mace, Menasik 5/2895.

[15] Buharî, Hacc 60; Müslim, Hacc 245, (1268).

[16] Ebu Dâvud, Menâsik 49/1881.

[17] Ebû Davud, Menâsik, 47/1873.

[18] İbn Mâce, Menâsik, 52/3007.

[19] İbn Mâce, Menasik 36/2963.